

ČÁST DRUHÁ

Sociální zabezpečení osob samostatně výdělečně činných

(k [§ 1 odst. 8](#), [§ 2 odst. 1 písm. c\)](#), [§ 6 odst. 1 písm. f\)](#), [§ 8 odst. 1 písm. g\)](#), [§ 145a a 145b zákona](#))

DÍL PRVNÍ

Obecná ustanovení

[22](#)

§ 61

Osobní rozsah

(1) Za osoby samostatně výdělečně činné se pro účely nemocenského a důchodového zabezpečení považují osoby provozující podnikatelskou činnost podle zákona o soukromém podnikání občanů [71](#)) a další osoby provozující samostatnou výdělečnou činnost ve vlastní režii a na vlastní vrub podle jiných obecně závazných právních předpisů, například advokáti a komerční právníci, [76](#))b) osoby vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě zákona o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon) [72](#)) mimo pracovněprávní a obdobné vztahy, pokud tuto činnost podle svého prohlášení chtějí vykonávat soustavně a pokud současně nevykonávají jiné činnosti uvedené v tomto odstavci,

c) samostatně hospodařící rolníci, kteří obhospodařují zemědělskou půdu a jsou osobně výdělečně činní na vlastní vrub, nebo

d) sportovci, kteří sportovní činnost vykonávají podle svého prohlášení výdělečně jako své povolání, avšak nikoliv v pracovněprávním nebo obdobném vztahu.

(2) Za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jsou nemocenského a důchodového zabezpečení osob samostatně výdělečně činných uvedených v [odstavci 1](#) písm. a) a b) účastni též manželé těchto osob, pokud se podílejí na jejich výdělečné činnosti, nebo

b) uvedených v [odstavci 1](#) písm. c) účastni, jestliže se trvale účastní výdělečné činnosti samostatně hospodařícího rolníka, též manželé, děti a sourozenci od skončení povinné školní docházky, rodiče, tchán, tchýně, zeť a snaha, družka (druh) samostatně hospodařícího rolníka, jakož i manželka (manžel) tohoto spolupracujícího člena rodiny, nejde-li o pracovněprávní vztahy(dále jen "spolupracující osoby").

(3) V prvním roce umělecké činnosti nebo jestliže důvody uvedené v [odstavci 2](#) trvaly po celý rok, se považuje podmínka příjmu v předchozím kalendářním roce za splněnou.

(4) Účast na zabezpečení umělce vzniká dnem, kterým podle vyjádření organizace spolupůsobící při provádění zabezpečení umělců začal umělec vykonávat soustavně uměleckou činnost, a zaniká dnem, kterým podle vyjádření uvedené organizace umělec tuto činnost skončil.

(5) Vykonává-li umělec uměleckou činnost souběžně s jinou činností zakládající nemocenské a důchodové zabezpečení, je zabezpečen z každé této činnosti. Koná-li však umělec souběžně jinou činnost na základě dohody o pracovní činnosti, poskytuje-li věcná plnění a výkony na základě povolení národního výboru nebo je činný jako jednotlivě hospodařící rolník, spolupracující člen jeho rodiny nebo jiná osoba samostatně hospodařící, je účasten zabezpečení jen jako umělec.

(6) Umělecká činnost vykonávaná před 1. lednem 1969 se započítává jako zaměstnání, jen pokud podléhala pojištění.-----71) [§ 1 zákona č. 105/1990 Sb.](#)72) [Zákon č. 35/1965 Sb.](#)

76) [Zákon České národní rady č. 128/1990 Sb.](#), o advokacii.[Zákon Slovenské národní rady č. 132/1990 Sb.](#), o advokacii.[Zákon České národní rady č. 209/1990 Sb.](#), o komerčních právnících a právní pomoci jimi poskytované.

Účast na zabezpečení

[11](#)

§ 62

(1) Osoby samostatně výdělečně činné jsou v kalendářním měsíci účastny nemocenského a důchodového zabezpečení, pokud zaplatily za tento měsíc pojistné.

(2) Zabezpečení vzniká dnem, který osoba samostatně výdělečně činná uvedla na přihlášce jako den zahájení činnosti, nejdříve však dnem, od kterého je oprávněna vykonávat svou činnost, a zaniká dnem, který uvedla na odhlášce, nejpozději však dnem zániku oprávnění.

§ 63

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna podat do osmi dnů od zahájení této činnosti přihlášku k zabezpečení a do osmi dnů po skončení této činnosti podat odhlášku.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná není povinna podávat přihlášku k zabezpečení, bude-li vykonávat činnost tak malého rozsahu, že její příjem nemá přesahovat 4800 Kčs ročně, nebo je-li již účastna nemocenského a důchodového zabezpečení z jiného důvodu, nebo pobírá-li starobní nebo invalidní důchod. Podá-li osoba samostatně výdělečně činná v případech uvedených v předchozí větě přihlášku k zabezpečení, považuje se za den zahájení činnosti první den kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byla podána přihláška k zabezpečení. Pokud osoba samostatně výdělečně činná nepodala přihlášku k zabezpečení z důvodů uvedených ve větě první, považuje se za den zahájení činnosti den následující po dni, kdy tyto důvody odpadly.

(3) Osoby uvedené v [odstavci 2](#) se mohou odhlásit ze zabezpečení kdykoliv.

(4) Pokud osoba samostatně výdělečně činná přeruší svou činnost z důvodu výkonu vojenské služby, péče o dítě nebo jiných závažných dlouhodobých důvodů, je na základě své žádosti vyňata z účasti na zabezpečení. V těchto případech se odhláška a při opětovném vzniku účasti na zabezpečení přihláška podává ve lhůtách uvedených v [odstavci 1](#). Pokud je osobě samostatně výdělečně činné pozastaven výkon její činnosti, [77\)](#) je povinna podat žádost o vynětí z účasti na zabezpečení.

(5) Přihlášky a odhlášky se podávají na stanovených tiskopisech příslušnému orgánu sociálního zabezpečení. Za spolupracující osoby podává ve lhůtách uvedených v předchozích odstavcích přihlášku a odhlášku osoba samostatně výdělečně činná. Při úmrtí osoby samostatně výdělečně činné podává odhlášku spolupracující osoba do osmi dnů ode dne smrti; pokud však smrtí podnikatele nezaniká činnost uvedená v rozhodnutí o registraci a práva a povinnosti z podnikatelské činnosti přecházejí na spolupracující osobu jako dědice, [78\)](#) podává odhlášku spolupracující osoba do tří měsíců ode dne smrti osoby samostatně výdělečně činné.

(6) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna v přihlášce k zabezpečení uvést, zda je již účastna nemocenského a důchodového zabezpečení z jiného důvodu; osoba samostatně výdělečně činná uvedená v [§ 61 odst. 1](#) písm. b) je dále povinna uvést, zda současně vykonává jiné činnosti uvedené v [§ 61 odst. 1](#).

-----77) *Například: § 7 zákona č. 128/1990 Sb. § 7 zákona č. 132/1990 Sb. § 9 zákona č. 209/1990 Sb. 78) § 12 odst. 2 zákona č. 105/1990 Sb.*

§ 64

Placení pojistného

(1) Pojistné se platí na účet příslušného orgánu sociálního zabezpečení za celý kalendářní měsíc, a to do 20. dne předcházejícího kalendářního měsíce. Příslušný orgán sociálního zabezpečení může na žádosti povolit placení pojistného za delší období.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná platí pojistné za sebe a pojistné za spolupracující osoby. Pojistné se platí zaokrouhleně na celé koruny.

(3) Pojistné se platí poprvé za kalendářní měsíc, ve kterém zabezpečení vzniklo, a to do osmi dnů od zahájení činnosti, a naposledy za kalendářní měsíc, ve kterém zabezpečení zaniklo. Pokud zabezpečení vznikne po 20. dni v kalendářním měsíci, platí se pojistné za následující kalendářní měsíc v téže lhůtě.

(4) Dlužné pojistné lze doplatit. V tomto případě musí být vyměřovací základ stejný v celém období, za které se pojistné doplácí; neurčila-li osoba samostatně výdělečně činná jinak, je výše pojistného v tomto případě stejná jako pojistné placené za měsíc, ve kterém vzniklo zabezpečení.

(5) Pojistné se neplatí, pokud nárok na dávku nemocenského zabezpečení vznikl po zániku zabezpečení buď v ochranné lhůtě nebo během doby, po kterou osoba samostatně výdělečně činná pobírá nemocenské nebo peněžitou pomoc v mateřství, nebo) za dobu pobírání dávky nemocenského zabezpečení po zániku zabezpečení, vznikl-li nárok na dávku v době přede dnem zániku oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost.

§ 65

Vyměřovací základ

Částku vyměřovacího základu pro stanovení výše pojistného určuje osoba samostatně výdělečně činná, nejvýše však částkou 10 000 Kčs měsíčně.

§ 66

Všeobecné podmínky poskytování dávek

(1) Dávka náleží, jsou-li splněny podmínky pro nárok na ni a je zaplacen pojištění za celou dobu trvání zabezpečení, včetně doby, po kterou se mají vyplácet dávky nemocenského zabezpečení, není-li v této vyhlášce stanoveno jinak.

(2) Ochranná lhůta plyne, jen je-li podána odhláška ze zabezpečení po skončení samostatné výdělečné činnosti.

(3) Nároky na dávky se uplatňují na stanovených tiskopisech.

